

Etäällä rahasta 1

Havaintoja rahattomuudesta

Rahan vieroksuminen on minulle lähes sisäsyntyistä. Luontevaa rahan käyttö ei koskaan ole ollut. Säästin sitä jo pienenä ja asian ostaminen oli harvoja harkittuja ihmehetkiä. Rahapula ei ollut elämässäni koskaan ongelma.

Vanhempana aloin ymmärtää miten raha kytkeytyy yhteiskunnallisiin tapahtumiin. Mitä rahalla tehdään, miten se muuttaa kanssakäymistä ja tuleeko ihminen sen välityksellä onnellisemmaksi.

Kriittisyys kasvoi ja järjestin elämäni määrätietoisesti kauas rahataloudesta. Hylkäsin yliopistoura myös siksi että olisin joutunut ottamaan lainaa ja sitoutunut palkkatyöhön.

Kiinnostuin vähäksi aika rahamaailman reuna-alueista. 1980 alussa alkoi Saksassa ekopankkihankkeet. Menetin hyvin nopeasti mielenkiinnon eko- ja aikapankkikokeiluihin, koska en kokenut niiden puretuvan perusongelmiin.

Olen ollut elämässäni sivari-ajan lisäksi vain muutamia viikkoja töissä. Kaksikymppisenä minimoin kulutukseni äärimmilleen kierrättämällä, korjaamalla, itse-tekemällä ja viljelykokeiluilla. Pummasinkin yhtä ja toista paremman idean puutteessa.

Olen hankkinut 80-luvulla vähäiset rahani koti- ja tukiopeettajana ja erilaisissa korjaus- ja hanttihommissa. Sen jälkeen olen tehnyt työtä maataloilla ruokapalkalla ja monta tarveasiaa tuli vaihdettua. Renkivuosien jälkeen asetun maatilalle, jossa vein rahattomuuden hyvin pitkälle, alimmilleen jopa 30 euroon per vuosi.

Rahavieroksuntaa laajempi kysymys minulle on ollut omistus. En halua omistaa, koska se rajoittaa omatuntoni liikkumavaraa.. Omaisuutta verotetaan, jotta rahaa liikkuu. Metsä verotetaan, jotta puuta hakataan. Tämä on minulle henkisesti kuluttavaa. En halunnut periä vanhemiltani osuuteni maatilasta, missä olen asunut melkein 30 vuotta.. Silti halusin jäädä ja viljellä. Ratkaisu oli että kumppani osti perintöni omaan nimeensä hinnalla, jossa on huomioitu minun perintöosuus ja se raha, jota annoin omista rahoistani maatilasta ostoon. Elän siis vaimoni talossa kuin fransiskaanimunkki paavin omistamassa luostarissa.

Opin, että vaihtoehtokulttuurin heikoin kohta on riippuvuus rahasta. Osa ihmisistä yrittää pyristellä irti rahasta siinä onnistumatta. Irtpääsemiseen pitää paneutua kokonaisvaltaisesti.

Olen kokeillut vaihdantataloutta. Ylimääräiset perunat vaihtuvat johonkin muuhun. Vaihdantataloudesta havaitsin merkittävän asian: vaihtokurssi ei ole koskaan oikea. Käytän lantujen käsiviljelyyn luonnollisesti enemmän aika kuin tavan viljelijä. Eli vaihdannassa minä en voi pyytää lantuihini normaalia tuntipalkkaa vastaavaa hinta tai työaikaa vastaavaa korvausta. Jos toinen osapuoli käyttää fossiilista energiaa ja toinen ei, rikkoontuu laskutusmahdollisuus. Jompikumpi jää omasta näkökulmastaan häviölle.

Puutteellinen vertailumahdollisuus jättää usein epämääräisen olon, oliko vaihto reilu. On niitä ihmisiä, joiden kanssa voi tehdä epämääräisiä sopimuksia, eikä mikään jää kaivelemaan mutta niitä on paljon vähemmän kuin luulin.

Kyky epämääräiseen vaihdantaan joutuu koetukselle, jos ei ole tuhlattavaa tai vaihto arvioidaan eri lailla. Rahaa luo siinä mielessä sosiaalista turvallisuutta vaihdantaan.

Vaihtokauppojen epämääräisyys voi mahdollistaa myös epäsuoraa vallankäyttöä. Vallankäytön peruste voi olla, että ”toinen käsi pesee toista”.

Rahallisesta kaupankäynnistä on usein poistettu tunne ja se tehdään avoimemmin hyötymistarkoituksella. Vaihdantaan taas mahtuu enemmän sosiaalista sumplimista.

Nykyaikana suosin ihmistasolla selkeämpiä sopimuksia, koska ajattelumme on aika ehdollistettu rahalle. Rahan psykologia asuu yhtä lailla heissäkin, jotka halveksivat rahaa. Opiston tasolla ollaan tukevasti talouslaskelmien varassa, jotta voimme toteuttaa koulun, jossa voimme opastaa ihmisiä irrottautumaan rahaorjuudesta.

(lisää rahasta voit lukea ”Elämämme perusteista”)

Paradoksaalisin terveisin!

Lasse Nordlund

3.2020